

Lausunto

21.8.2024

VN/10633/2021
VN/10633/2021-TEM-124

Oikeusministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sakon ja muiden omaisuuteen kohdistuvien seuraamusten täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Oikeusministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sakon ja muiden omaisuuteen kohdistuvien seuraamusten täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi.

Lausuntopyynnön mukaan oikeusministeriö asetti 4.6.2021 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin valmistella sakon täytäntöönpanosta annetun lain uudistaminen. Työryhmä luovutti mietintönsä 19.3.2024. Työryhmä ehdotti, että sakon täytäntöönpanosta annettu laki (jäljempänä myös ”SakkoTpl”) uudistettaisiin kokonaisuudessaan. Lisäksi työryhmä ehdottaa muutoksia lukuisiin muihin lakeihin, joissa on rahamääräisten seuraamusten täytäntöönpanoa koskevaa sääntelyä.

Esityksen tavoitteena lausuntopyynnön mukaan on selkeyttää ja yhtenäistää sakon täytäntöönpanosta annetun lain nojalla täytäntöön pantavien seuraamusten täytäntöönpanosäännöksiä. Samalla selvennettäisiin eri viranomaisten vastuita täytäntöönpanomenettelyssä. Muutoksilla pyrittäisiin sujuvoittamaan ja yhdenmukaistamaan täytäntöönpanomenettelyä eri seuraamuslajeissa.

Tavoitteena on myös selkeyttää saatavien perintämenettelyä. Voimassa olevat säännökset perustuvat pitkälti manuaalisesti tapahtuvaan perintään. Tietojärjestelmähankkeen yhteydessä täytäntöönpano on tarkoitus mahdollisimman pitkälle automatisoida ja manuaalisista menettelyistä luopua.

Työ- ja elinkeinoministeriö on antanut työryhmälle asiassa aikaisemmin [27.5.2021](#) ja [2.12.2021](#) päivätty lausunnot.

Keskeiset ehdotukset esitysluonnoksessa

Soveltamisala

Esitysluonnoksen mukaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaa koskevat säännökset ovat vakiintuneita siltä osin kuin täytäntöön pantavat saatavat ja muut seuraamukset on lueteltu lain 1 §:ssä. Lain soveltamisalan ulkopuolelle jää kuitenkin lukuisia hallinnollisia seuraamusmaksuja.

Oikeusrekisterikeskus panee täytäntöön myös sellaisia hallinnollisia seuraamusmaksuja, joiden täytäntöönpanoon sovelletaan verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettua lakia (jäljempänä myös

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1606 2160
+358 9 1606 2160

kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

”VerotPL”). Tällaisesta on kyse esitysluonnoksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla kilpailulain 12, 37 a ja 47 a §:ssä tarkoitetuissa seuraamusmaksuissa, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettussa seuraamusmaksussa ja 20 a §:ssä tarkoitettussa rikemaksussa, päästökauppalain 68 §:ssä tarkoitettussa päästöoikeuden ylitysmaksussa, tilintarkastuslain 10 luvun 5 §:ssä tarkoitettussa seuraamusmaksussa sekä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 168 §:ssä tarkoitettussa seuraamusmaksussa.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että nämä seuraamusmaksut pantaisiin jatkossa täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa menettelyssä. Kilpailulain 47 a §:ssä tarkoitettujen elinkeinonharjoittajien yhteenliittymälle määrättävän seuraamusmaksun täytäntöönpanoon liittyy kuitenkin sellaisia erityispiirteitä, että sen osalta sovellettaisiin edelleen kilpailulain 47 a §:n säännöksiä tällaisen seuraamusmaksun perimisestä. Esitysluonnoksen keskeisiä ehdotuksia koskevassa osiossa (5.1.1, s.52) viitataan nimenomaan koko 47 a §:ään. Jäljempänä lakiehdotuskohtaisissa kommentteissa työ- ja elinkeinoministeriö ehdottaa 47 §:ää koskevan lakiehdotuksen muuttamista vastaavasti, koska nyt siinä viitataan vain 47 a §:n 2-3 momenttiin tai ainakin niin, että 47 §:ssä viitattaisiin edellä mainittujen momenttien lisäksi myös 47 a §:n 6 momenttiin. SakkoTpL:a täsmennettäisiin myös siten, että se kattaisi kaikki kilpailulain kansainväliseen täytäntöönpanon siirtoon liittyvät säännökset. Kilpailulain jäsenvaltioiden rajat ylittävää täytäntöönpanoa koskevaa 44 a §:ää esitettäisiin muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain sijasta siihen, mitä sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään.

Energiaviraston täytäntöön pantaviksi kuuluvat nykyisin eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetun lain (”KHK-laki”) 15 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksuja 16 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (”jakeluvuveloelaki”) 13 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 14 §:ssä tarkoitettu virhemaksu ja biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (”biopolttoöljyn jakeluvuveloelaki”) 11 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu ja 12 §:ssä tarkoitettu virhemaksu. Esitysluonnoksen mukaan näiden maksujen täytäntöönpanoon ei liity sellaisia erityispiirteitä, joiden vuoksi Energiaviraston tulisi huolehtia niiden täytäntöönpanosta. Tällä hetkellä kyseisiä maksuja koskeva sääntely on myös osin epäselvää sen suhteen, mitä lakia niiden täytäntöönpanoon sovelletaan. Näistä syistä esitysluonnoksessa ehdotetaan, että kyseisten maksujen täytäntöönpano siirrettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaan ja Oikeusrekisterikeskuksen tehtäväksi.

Muut ehdotukset

Jatkossa viranomaisilla ei olisi enää mahdollista itse huolehtia seuraamusmaksujen täytäntöönpanosta noudatettaessa SakkoTpL:ää, ellei tällaisesta ole erikseen säädetty. Tämä mahdollisuus koskisi lähinnä Verohallintoa, Tullia ja Kansaneläkelaitosta. Viranomaisen tulisi ilmoittaa seuraamusmaksun määräämisestä Oikeusrekisterikeskukselle ilman aiheetonta viivästystä. Tiedot tallennettaisiin Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpanotietojärjestelmään. Pääsääntönä seuraamuksen täytäntöönpanokelpoisuudelle olisi päätöksen lainvoimaisuus, mutta tämä ei kuitenkaan koskisi uhkasakkoa tai rahamäärään kohdistuvaa menettämisseuraamusta. Lisäksi jos edellytyksenä korkeimman oikeuteen tai korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamisessa on valituslupa, voitaisiin päätös täytäntöönpanna valitusluvan hakemisesta huolimatta.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaan kuuluville rangaistusluonteisille hallinnollisille seuraamuksille ei perittäisi viivästyskorkoa. Esitysluonnoksen mukaan on varsin sattumanvaraista, mille seuraamusmaksuille viivästyskorko nykyisin voidaan määrätä. Esitysluonnoksen mukaan viivästyskorko liittyy muun muassa tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain 9 §:ssä tarkoitettuun laiminlyöntimaksuun, työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 35 §:ssä tarkoitettuun laiminlyöntimaksuun sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun seuraamusmaksuun ja rikemaksuun.

Seuraamuksen raukeaisivat viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen päätöksen antamisesta, samoin tapahtuisi maksuvelvollisen kuollessa. Olosmitattua omaisuutta voitaisiin käyttää täytäntöönpanossa raukeamisen jälkeenkin.

Viranomaisen lähettämässä päätöksessä varattaisiin mahdollisuus seuraamuksen maksuun, mutta SakkoTpL:ssä ei säädettäisi maksuajalle annettavasta määräajasta. Päätöksessä tulisi olla viittaus siihen, että lainvoimainen päätös on täytäntöönpanokelpoinen. Oikeusrekisterikeskuksen lähettämässä maksukehotuksessa tulisi sitä vastoin olla vähintään 14 vuorokauden maksuaika, mutta maksuaikaa voitaisiin pyynnöstä antaa kolme kuukautta. Täytäntöönpanoa koskeviin päätöksiin voisi hakea muutosta. Aiheettomasti peritylle maksulle suoritettaisiin palautuskorkona korkolain mukainen viitekorko lisättynä 2 prosenttiyksiköllä. Täytäntöönpanon keskeyttäminen olisi mahdollista, jos

maksu on alle 10 euroa tai yli viisi vuotta on kulunut maksun täytäntöönpanokelpoiseksi tulemisesta ja maksun määrä on alle 500 euroa.

Sakon muuntorangaistusmenettelyä on tarkoitus tehostaa tietojärjestelmäparannusten avulla. Muuntorangaistuksen määräämistä koskeviin säännöksiin ei ehdoteta merkittäviä sisällöllisiä muutoksia. Täytäntöönpanon osalta Rikosseuraamuslaitos vastaisi jatkossa muuntorangaistukseen tuomittujen vankilaan ilmoittautumisajan määräämisestä ja etsintäkuuluttamisesta.

Menettämisseuraamusten täytäntöönpanon osalta seuraamukset merkittäisiin kohdetta koskevaan rekisteriin, jos sellainen rekisteri on. Oikeusrekisterikeskus huolehtisi täytäntöönpanoon ryhtymisestä, mutta käytännön täytäntöönpanosta vastaisivat esimerkiksi poliisi tai ulosottolaitos. Laissa säädettäisiin realisoinnista saatavien varojen jakautumisesta. Ulosottokaareen lisättäisiin uusi säännös verkkoviestin hävittämisestä.

Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmässä olisi kaksi rekisteriä, sakkorekisteri ja hallinnollisten seuraamusten rekisteri, mutta niiden tiedot olisivat yhteneväiset. Jälkimmäiseen sovellettaisiin tietosuoja-asetusta. Erikseen säädettäisiin terveystietojen käsittelystä ja tietojen toisiokäytöstä. Lisäksi selvennettäisiin Oikeusrekisterikeskuksen tietojensaantioikeuksia samoin kuin tietojen luovuttamista.

Uuden SakkoTpL:n lisäksi tehtäisiin muutoksia muun muassa rikosvahinkolakiin erityisesti valtion takautumisoikeuteen liittyen. Tuomioistuinlakia muutettaisiin siten, että Oikeusrekisterikeskus vapautettaisiin laissa tarkoitetuista maksuista. Lisäksi luovuttaisiin rangaistusvaatimusmenettelystä laissa sakon ja rikesakon määräämisestä.

Vaikutukset

Uudistukseen liittyy tietojärjestelmämuutos, jonka kustannusten arvioidaan Oikeusrekisterikeskukselle olevan useampi miljoona euroa. Muista viranomaisista on arvioitu vain Ulosottolaitos ja Rikosseuraamuslaitoksen kustannukset, joista kummallekin on arvioitu muodostuvan noin 100.000 euron kustannukset.

Tavoitteena on sähköistää täytäntöönpanomenettely, jossa keskeistä muiden viranomaisten integrointi järjestelmään. Esitysluonnoksen perusteella rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia koskevien säännösten yhtenäistäminen ja selkeyttäminen sekä sähköinen käsittely vähentäisivät niin Oikeusrekisterikeskuksen kuin maksun määränneiden viranomaistenkin työtä maksun täytäntöönpanovaiheessa.

Esitysluonnoksen mukaan kokonaisuutena arvioiden ehdotetut lainmuutokset voidaan toteuttaa valtion talousarvion ja valtiontalouden kehyksiin varattujen määrärahojen puitteissa. Lainmuutosten edellyttämät tietojärjestelmämuutokset Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmiin voidaan esitysluonnoksen mukaan toteuttaa tietojärjestelmähankeeseen varattujen määrärahojen puitteissa.

Työ- ja elinkeinoministeriön yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että työryhmän hallituksen esityksen muotoon kirjoitettu mietintö uudeksi SakkoTpL:ksi on asianmukaisesti valmisteltu ja voimassa oleva laki on perusteltua korvata uudella. Samalla on syytä tehdä tarvittavat muutokset erityislakeihin, koska erityisesti hallinnollisten seuraamusmaksujen sääntely on hajanaista. Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa esitysluonnosta esittäen jäljempänä kuitenkin joitain muutostarpeita ja huomioita jatkovalmistelua varten.

Esitysluonnos koskee työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla nimenomaisesti erilaista hallinnollisia seuraamusmaksuja. On luontevaa, että siltä osin kuin Oikeusrekisterikeskuksessa täytäntöön pantaviin seuraamusmaksuihin sovelletaan verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettua lakia, sovellettavaksi laiksi muutettaisiin SakkoTpL. Jossain määrin epäselväksi jää, mikä vaikutus tällä muutoksella tosiasiallisesti on. Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan esityksessä voitaisiin käsitellä selkeämmin edellä mainittujen täytäntöönpanoa koskevien lakien eroavaisuuksia. Koska siihen ei kuitenkaan ole kiinnitetty esitysluonnoksessa erityistä huomiota, työ- ja elinkeinoministeriön käsitys on, ettei sovellettavan lain vaihtamisella olisi erityisen merkittävää vaikutusta seuraamusmaksuja määrääviin viranomaisiin. Tarvittaessa on kuitenkin huomioitava SakkoTpL:stä poikkeavan lisäsääntelyn tarve ottaen huomioon seuraamusmaksuun liittyvät erityispiirteet.

Koskien rahamääräisen saatavan perintää koskevia muutosehdotuksia työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että seuraamusmaksun määränneen viranomaisen varatessa maksutilaisuuden maksun suorittamiseen, olisi maksun suorittajan näkökulmasta selvempää, jos tuossa yhteydessä ilmoitettaisiin myös kiinteä maksuaika. Täysin selvää ei ole, voiko viranomainen näin menetellä, vaikka kiinteästä maksuajasta ei säädettäisikään. Toisaalta koska täytäntöönpanokelpoisuus on riippuvainen

päätöksen lainvoimaisuudesta, eikä viivästysseuraamuksia myöskään määrättäisi, olisi maksuaikaa koskevalla määräajalla lähinnä ohjaava vaikutus.

Saatavan perimisestä voitaisiin esitysluonnoksen mukaan luopua, kun viisi vuotta on kulunut saatavan täytäntöönpanokelpoiseksi tulemisesta ja saatava on enintään 500 euroa. Tämän tosiasiallinen käytännön merkitys jää epäselväksi huomioiden, että saatavat raukeaisivat pääsääntöisesti viiden vuoden kuluttua lainvoimaisesta päätöksestä.

Seuraamusmaksuja koskevien tietojen välittämisestä Oikeusrekisterikeskukseen on tärkeää huomioida eri viranomaisten erilaiset tarpeet. Jotkut viranomaiset määräävät vain muutamia seuraamusmaksuja vuosittain, jolloin ei ole järkevää, että tietojen luovuttamista varten rakennettaisiin tekninen rajapinta, vaan tiedot tulee voida antaa joko erillisessä asiointipalvelussa tai muutoin sähköisesti. Samoin massaluonteisessa toiminnassa tulee huomioida sen erityispiirteet siten, että seuraamusmaksujen täytäntöönpanoon liittyvä tietojenvaihto voidaan automatisoida mahdollisimman pitkälle. On myös tärkeää huolehtia siitä, että seuraamusmaksuja koskeviin päätöksiin kohdistuva muutoksenhaku ja muutoksenhaun johdosta annettavat päätökset liikkuvat mahdollisimman vähäisin manuaalisin toimin Oikeusrekisterikeskuksen tietoon. On olennaista, että järjestelmämuutoksille on rahoitus. Tässä on kiinnitettävää erityistä huomiota seuraamuksia määräävien viranomaisten lausuntoihin. Ehdotetut lainmuutokset voidaan toteuttaa esitysluonnoksen mukaan valtion talousarvion ja valtiontalouden kehyksiin varattujen määrärahojen puitteissa. Esityksessä ei ole kuitenkaan arvioitu sitä, millaisia kustannuksia ehdotetut muutokset voisivat aiheuttaa hallinnollisia seuraamusmaksuja määrääville viranomaisille.

Esitysluonnoksen lakiehdotuksissa on uuteen SakkoTpL:iin viitattaessa käytetty kohdan tyhjäksi jättämisen sijaan voimassa olevan lain säädösnumeroa.

Työ- ja elinkeinoministeriön huomiot sen hallinnonalalle kuuluvista lakiehdotuksista

Esitysluonnos sisältää useita ehdotuksia työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle kuuluvien lakien muuttamiseksi. Osaan lakeihin ehdotetaan tehtäväksi sisällöllisiä muutoksia muun muassa sovellettavan lain tai seuraamusmaksun määräävään viranomaisen suhteen, mutta useiden lakien osalta kyse on uuden SakkoTpL:n säätämisen liittyvistä teknisistä muutoksista esimerkiksi päällekkäisen sääntelyn karsimiseksi tai kielellisten muutosten tekemiseksi. Jäljempänä työ- ja elinkeinoministeriö on kommentoinut hallinnonalalleen kuuluvia lakeja siltä osin kuin niihin liittyy jatkovalmistelussa tarkastelutarvetta.

9.22 Laki työntekijöiden lähettämisestä

Lain 28 §:n 4 momenttiin lisättäisiin säännös SakkoTpL:n soveltamisesta lain 24 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanoon.

Lain 38 §:n 1, 3 ja 4 momentista kumottaisiin säännökset laiminlyöntimaksun määräajasta, viivästyskorosta, laiminlyöntimaksun maksamisesta valtiolle ja vanhentumisesta, koska niistä säädettäisiin SakkoTpL:ssä. Pykälän 3 momentin viittaussäännökseen sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin tehtäisiin kielellinen muutos. Siirtymäsäännöksen mukaan viivästyskorkoa perittäisiin edelleen ennen lain voimaan tuloa määrätystä laiminlyöntimaksusta. SakkoTpL:n mukaan viivästyskorkoa ei perittäisi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole kommentoitavaa lakiehdotukseen.

9.28 Päästökauppalaki

Lain 69 §:n 1 momentin viittaukset ylitysmaksun ulosottokelpoisuudesta ja Oikeusrekisterikeskuksesta kumottaisiin tarpeettomina. Jatkossa ylitysmaksuun sovellettaisiin SakkoTpL:a VeroTpL:n sijaan. Täytäntöönpanoon liittyvä asetuksenantovaltuutta koskeva pykälän 2 momentti kumottaisiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että luonnoksessa viitattu päästökauppalaki (311/2011) on kumottu. Voimassa olevassa päästökauppalaissa (1270/2023) päästöoikeuden ylitysmaksusta säädetään 92 §:ssä ja ylitysmaksun täytäntöönpanosta 93 §:ssä. Uuden lain 93 § ei sisällä enää täytäntöönpanoon liittyvää asetuksenantovaltuutta. Luonnoksesta poiketen muutos tulee siten tehdä uuden päästökauppalain 93 §:ään.

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriössä on valmistelussa hallituksen esitys laiksi fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta (TEM074:00/2023). Lausuntokierroksella olleen lakiehdotusluonnoksen 35 §:ssä säädettäisiin päästöoikeuden ylitysmaksusta ja 36 §:ssä ylitysmaksun täytäntöönpanosta vastaavasti kuin päästökauppalain 92 ja 93 §:ssä. Esitys on tarkoitus antaa budjettilakina siten, että laki tulisi voimaan vuoden 2025 alusta.

9.29 Tilintarkastuslaki

Lain 6 §:n 2 momenttia muutettaisiin siten, että seuraamusmaksuun sovellettaisiin SakkoTpL:a VerotTpL:n sijaan. Lisäksi 2 ja 3 momentista kumottaisiin päällekkäinen sääntely SakkoTpL:n kanssa. Lisäksi pykälän otsikkoa muutettaisiin pykälään tehtävien sisällöllisten muutosten johdosta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole kommentoitavaa lakiehdotukseen.

9.31 Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista

Lain 168 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin 154 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisen seuraamusmaksun ja 161 §:ssä mukaisen uhkasakon täytäntöönpanokelpoisuuden osalta SakkoTpL:ään. Pykälän 2 momentista kumottaisiin päällekkäinen sääntely ja viitattaisiin SakkoTpL:iin seuraamusmaksun täytäntöönpanon osalta.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, ettei seuraamusten täytäntöönpanoon sovellettavasta laista säädetä tällä hetkellä lainkaan. Luonnoksessa 168 §:n 1 ja 2 momenttiin ehdotetut muutokset ovat osittain päällekkäisiä seuraamusmaksun osalta.

9.34 Laki eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä

Lain 17 §:n 2 momentista kumottaisiin säännös uhkasakkoa koskevan päätöksen, laiminlyöntimaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuudesta ja lisättäisiin sen osalta viittaus SakkoTpL:ään. Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin SakkoTpL:n soveltamisesta laiminlyöntimaksun ja seuraamusmaksun täytäntöönpanoon. Näiden maksujen täytäntöönpanosta vastaisi jatkossa Oikeusrekisterikeskus.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että kyseessä on ympäristöministeriön toimialan alainen säädös, minkä vuoksi ministeriö ei ota kantaa sitä koskevaan muutosehdotukseen. Työ- ja elinkeinoministeriö kuitenkin huomauttaa, että sillä on valmistelussa [hallituksen esitys](#) (TEM026:00/2023), jossa ehdotetaan muun ohella kumottavaksi eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annettu laki. Esityksellä pannaan täytäntöön päivitetty uusiutuvan energian direktiivi (EU) 2023/2413, jossa kumotaan KHK-lain taustalla oleva EU-sääntely. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2024 ja ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

9.35 Laki biopolttoöljyn käytön edistämisestä

Lakiin lisättäisiin uusi 16 a pykälä, jossa viitattaisiin seuraamusmaksun ja virhemaksun täytäntöönpanon osalta SakkoTpL:iin. Näiden maksujen täytäntöönpanosta vastaisi jatkossa Oikeusrekisterikeskus.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että lain 16 §:n 2 momentissa säädetään siitä, että [tämän] lain mukaiset maksut ja kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Virhe- ja seuraamusmaksujen lisäksi säännös on koskenut myös 6 §:ssä tarkoitettua ennakkotietoa koskevasta päätöksestä perittävää maksua. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää perusteltuna, että virhe- ja seuraamusmaksujen täytäntöönpano siirrettäisiin lain muista maksuista poiketen SakkoTpL:n soveltamisalaan ja Oikeusrekisterikeskuksen tehtäväksi.

9.36 Laki uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä

Lakiin lisättäisiin uusi 14 b pykälä, jossa viitattaisiin seuraamusmaksun ja virhemaksun täytäntöönpanon osalta SakkoTpL:iin. Näiden maksujen täytäntöönpanosta vastaisi jatkossa Oikeusrekisterikeskus.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että lain 14 a §:n 2 momentissa säädetään siitä, että [tämän] lain mukaiset maksut ja kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Virhe- ja seuraamusmaksujen lisäksi säännös on koskenut myös 3 a §:ssä tarkoitettua vahvistuspäätöstä ja 5 a §:ssä tarkoitettua ennakkotietoa koskevista päätöksistä perittäviä maksuja. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää perusteltuna, että virhe- ja seuraamusmaksujen täytäntöönpano siirrettäisiin lain muista maksuista poiketen SakkoTpL:n soveltamisalaan ja Oikeusrekisterikeskuksen tehtäväksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää huomiota myös siihen, että liikenne- ja viestintäministeriöllä on tällä hetkellä valmistelussa [hallituksen esitys](#) (LVM037:00/2023) laiksi ilmailulain muuttamisesta ja

siihen liittyviksi laeiksi, jossa jakeluvelvoitelakia ehdotetaan muuttavaksi siten, että lain nykyiset seuraamus- ja virhemaksut pantaisiin jatkossa täytäntöön kuten sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2024 ja ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriössä valmistelussa olevassa jakeluvelvoitelain muutoksessa (TEM026:00/2023) ehdotetaan muutosta seuraamusmaksun määräämisen harkintaan. Luonnosehdotuksen mukaan Energiavirasto voi jättää seuraamusmaksun määräämättä, mikäli sen suuruus olisi alle 1000 euroa.

9.38 Työsopimuslaki

Lain 11 a luvun 6 §:n 2 momentista kumottaisiin säännös seuraamusmaksun vanhentumisesta, koska siitä säädettäisiin SakkoTpL:ssa. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin kielellisen muutoksen lisäksi siltä osin kuin siinä tällä hetkellä säädetään seuraamusmaksun maksamisesta valtiolle.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole kommentoitavaa lakiehdotukseen.

9.39 Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa

Kielellisen muutoksen lisäksi lain 7 §:n 2 momentista kumottaisiin päällekkäinen sääntely seuraamusmaksun vanhentumisesta, koska siitä säädettäisiin SakkoTpL:ssä.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole kommentoitavaa lakiehdotukseen.

9.53 Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä

Lain 10 §:n 1 momentista kumottaisiin säännös AVI:n laiminlyöntimaksulle asettamasta määräajasta, koska maksuajasta säädettäisiin SakkoTpL:ssä. Kielellisen muutoksen lisäksi pykälän 3 momentista kumottaisiin säännökset laiminlyöntimaksun maksamisesta valtiolle ja maksulle kertyvästä viivästyskorosta, koska niistä säädettäisiin SakkoTpL:ssa. Siirtymäsäännöksen mukaan viivästyskorokoa perittäisiin edelleen ennen lain voimaan tuloa määrätystä laiminlyöntimaksusta. SakkoTpL:n mukaan viivästyskorokoa ei perittäisi.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole kommentoitavaa lakiehdotukseen.

9.56 Kilpailulaki

Lain 44 a §:n 4 momenttia muutettaisiin siten, että jäsenvaltioiden rajat ylittävän seuraamusmaksusakko- tai uhkasakkopäätöksen täytäntöönpanoon sovellettaisiin SakkoTpL:a VeroTpL:n sijaan.

Esitysluonnoksen mukaan lain 47 §:n 1-5 momentin säännökset lain 12 ja 37 a §:n mukaisten seuraamusmaksujen ja 47 a §:n 2 ja 3 momenttien nojalla annettujen päätösten täytäntöönpanosta, seuraamusmaksun määräämiseen, poistamiseen tai muuttamiseen liittyvästä ilmoitusvelvollisuudesta ja seuraamusmaksun palauttamisesta kumottaisiin, koska niistä säädettäisiin SakkoTpL:ssä.

Esitysluonnoksen mukaan lain 47 §:n 6 momentin viittaussäännös VeroTpL:iin muutettaisiin viittaukseksi SakkoTpL:iin, jonka mukaan lain 12, 37 a ja 47 a §:n nojalla maksettavaksi määrätty seuraamusmaksuja koskevat päätökset pantaisiin täytäntöön. Lisäksi lain 47 a §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksun täytäntöönpanossa noudatettaisiin, mitä mainitun pykälän 2–3 momenteissa säädetään. Momentista kumottaisiin säännös seuraamusmaksun täytäntöönpanosta ilman tuomiota tai päätöstä, koska seuraamusmaksun täytäntöönpanokelpoisuus määräytyisi sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaan.

Esitysluonnoksessa esitetään kilpailulain 44 a ja 47 §:n muutosesitysten lisäksi, että sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaa koskevassa 1 §:ssä säädettäisiin, että lakia sovelletaan kilpailulain 12, 37 a ja 47 a §:ssä tarkoitettujen seuraamusmaksujen täytäntöönpanoon ja kilpailulain 44 a §:ssä tarkoitettujen toisen jäsenmaan täytäntöön pantavaksi pyytämiin seuraamusmaksu-, sakko- tai uhkasakkopäätöksiin.

Työ- ja elinkeinoministeriö ehdottaa, että lain 47 §:n muutosesitystä muutettaisiin siten, että se viittaisi lain 47 a §:ään laajemmin kuin vain pykälän 2 ja 3 momentteihin. Tämä olisi olennaista erityisesti 47 a §:n 6 momentin osalta, jossa se aika, jonka kuluessa koko seuraamusmaksu on perittävä kokonaisuudessaan, poikkeaa SakkoTpL:n sääntelystä. Momentti ja koko 47 a § pohjautuu EU direktiivin ((EU) 2019/1, ns. ECN+ direktiivi) kansallisten viranomaisten yhteistyössä aikanaan valmistelemaan kansalliseen täytäntöönpanomalliin (HE 210/2020 vp).

9.58 Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta

Lain 17 §:n 1 momentista kumottaisiin päällekkäinen sääntely SakkoTpL:n kanssa seuraamusmaksun määräämisestä valtiolle. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin viittaus SakkoTpL:iin, jonka mukaan täytäntöönpano tapahtuisi. Lain 20 a §:n 3 ja 5 momenttiin koskien rikemaksua tehtäisiin vastaavat muutokset.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että esitysluonnoksessa ei ehdoteta lainkaan muutoksia lain 34 §:ään, jossa nimenomaisesti säädetään seuraamusmaksun ja rikemaksun täytäntöönpanosta. Muutokset tulisi lain 17 §:n 1 momentin ja 20 a §:n 3 momentin lisäksi tehdä 34 §:ään.

9.61 Laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta

Lain 11 §:n 1 ja 2 momentista kumottaisiin säännökset seuraamusmaksun maksamisesta valtiolle ja seuraamusmaksun raukeamisesta, koska niistä säädettäisiin SakkoTpL:ssä.

Lain 15 §:stä kumottaisiin päällekkäinen sääntely seuraamusmaksun vanhentumisesta, koska siitä säädettäisiin SakkoTpL:ssä.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole kommentoitavaa lakiehdotukseen.

9.64 Laki avaruustoiminnasta

Esitysluonnoksen mukaan lain 21 §:n 3 momentista kumottaisiin säännös seuraamusmaksun maksamisesta valtiolle, koska siitä säädettäisiin SakkoTpL:ssä. Pykälän 7 momentista poistettaisiin päällekkäinen sääntely seuraamusmaksun vanhentumisesta, koska siitä säädettäisiin SakkoTpL:ssä.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että toisin kuin luonnoksessa, kumottavaksi ehdotetusta seuraamusmaksun maksettavaksi määräämisestä valtiolle säädetään lain 21 §:n 4 momentissa, ei 3 momentissa.

9.69 Kaupparekisterilaki

Lain 27 §:n 1 momentista kumottaisiin säännös seuraamusmaksun maksamisesta valtiolle, koska siitä säädettäisiin SakkoTpL:ssä. Pykälän 2 ja 3 momentti kumottaisiin, koska laiminlyöntimaksun ja myöhästymismaksun vanhentumisajasta ja raukeamista säädettäisiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ole kommentoitavaa lakiehdotukseen.

Työ- ja elinkeinoministeriön huomiot esitysluonnokseen sisältymättömistä laeista

Lausunnon laatimisen yhteydessä on edellä olevien lisäksi havaittu kaksi lakia, joihin arvioidaan liittyvän tarkastamistarve uuden SakkoTpL:n säätämisen yhteydessä.

Laki hiilen energiakäytön kieltämisestä

Hiilen energiakäytön kieltämisestä annetun lain (416/2019) 13 §:ssä säädetään toiminnanharjoittajalle määrättävästä seuraamusmaksusta. Maksun määrää Energiavirasto. Saman lain 16 §:ssä säädetään seuraamusmaksun ja muiden maksujen perimisestä, jonka mukaan maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia ja niiden perimisestä säädetään VeroTpL:ssä.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että esitysluonnoksen jatkovalmistelussa tulisi muuttaa myös hiilen energiakäytön kieltämisestä annetussa laissa säädetyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosäännös. Muutos tulisi tehdä lain 16 §:ään.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain (380/2023) 115 §:n 2 momentissa säädetään siitä, että työvoimaviranomaisella on lisäksi oikeus saada [tämän] lain 10 luvussa tarkoitettujen palkkatuen ja 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuen myöntämisen edellytysten selvittämiseksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettuja sakkorekisteristä tiedot tämän lain 83 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista ratkaisusta.

Samana lain 83 §:n 3 momentin 4 kohdan mukaan palkkatukea ei myönnetä, jos työnantaja tai tämän rikoslain 47 luvun 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu edustaja on palkkatuen myöntämisenvuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana lainvoimaisella tuomiolla tuomittu

rangaistukseen mainitun lain 47 luvun 6 a §:ssä tarkoitetusta rikoksesta, ulkomaalaislain 186 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta tai työnantajalle on palkkatuen myöntämisvuonna tai sitä edeltäneiden kahden vuoden aikana lainvoimaisella päätöksellä määrätty työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että esitysluonnoksen mukaan jatkossa sakkorekisteristä ja hallinnollisten seuraamusten rekisteristä säädettäisiin uuden SakkoTpL:n 52 §:ssä. Esitysluonnoksen jatkovalmistelussa tulisi muuttaa myös työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 115 §:n 2 momentissa oleva viittaussäännös.

Osastopäällikkö

Jan Hjelt

Erityisasiantuntija

Jyri Oksanen

Liitteet

Jakelu

OM Oikeusministeriö

Tiedoksi

VN/10633/2021-TEM-124

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: